Schubert András

Fiktív szemelvények Keleti Károly szenvedélyes életéből

1.

A reggeli szemlét Petrovics őrnagy tartotta. A katonák ilyenkor mindig jókedvűen ébredtek. Tőle nem kellett tartani. Remekül el tudta ugyan játszani a vérszomjas parancsnokot (nem hiába volt teátrista is fiatal-+korában), de arany szíve úgysem hagyta volna, hogy egy cseppet is ártson bajtársainak. Alkalmanként lelkesítő verseket is szavalt, amelyek úgy lenyűgözték a hallgatóságot, hogy legszívesebben megtapsolták volna, elfelejtve, hogy a csatatéren vannak és nem a teátrumban.

Ezen a reggelen azonban Petrovics őrnagy szokatlanul gondterhelt homlokkal jelent meg a szemlén, és a rövid formaságok végeztével a katonákhoz fordult.

– Klette honvéd lépjen elő!

A katonák meglepve sandítottak körbe. Klette Karcsit mindenki jól ismerte. Az alakulat egyik legfiatalabbja volt, szinte gyerek, de az öreg katonák is szívesen keresték a társaságát. Szórakoztató történetei voltak, bárkit egy pár vonással a megszólalásig pontosan lerajzolt, és ha bármit ki kellett számolni, na, abban egyszerűen utolérhetetlen volt. Mit akarhat tőle az őrnagy? Letolást vagy dicséretet kap?

– Őrnagy bajtárs! Klette Károly honvéd, parancsára jelentkezem! – lépett ki a sorból Karcsi.

– Menjen vissza a körletbe, készüljön fel, és 9 órakor jelentkezzék kihallgatásra a tábornok bajtársnál!

A kezdeti meglepetés most már döbbenetbe fordult. Karcsi a tábornokhoz? Ez akkor már nem valami gyerekcsínyért járó fejmosás lesz, vagy éppen egy barátságos vállon veregetés egy szolgálatkész segítségért. Sajnálattal vegyes kíváncsisággal követték, ahogy Karcsi visszaballag a körletbe.

A felkészülés Karcsinak nem sok idejébe került. Tiszta inget húzott, leporolta a nadrágját, kifényesítette a csizmáját. Borotválkoznia sem kellett, mert néhány pehelynyi szőke bajuszkáján kívül más szőrzettel nem büszkélkedhetett. Mivel tudta, hogy semmi rosszat nem követett el, nem tartott különösebben a tábornok úrral való találkozástól, bár ő is kíváncsi volt, hogy mit akarhat tőle.

Pontosan 9 órakor belépett a tábornoki körletbe, ahol egy szárnysegéd fogadta. Karcsi egy pillantást vetett a rangjelzésére, és vigyázzba vágta magát.

– Főhadnagy bajtárs! Klette Károly honvéd, kihallgatásra jelentkezem.

A szárnysegéd végignézte Karcsi ruházatát, látszott, hogy egy porszem a csizmán sem kerülte volna el a figyelmét.

– Rendben van. Pihenj! Várjon a tábornok bajtársra.

Nem kellett sokat várni. Néhány pillanat múlva nyílt az ajtó, és a szomszédos szobából Bem tábornok jellegzetes figurája tűnt elő.

– Mágá Klette Károly? – nézett Bem némi meglepetéssel Karcsira.

– Tábornok bajtárs! Klette Károly honvéd, parancsára megjelentem.

Bem lengyelül mondott valamit a szárnysegédnek, aki derűsen tolmácsolt:

– A tábornok bajtárs azt hitte, maga valami tanárféle. Most meg úgy látja, hogy inkább egy nebuló. Persze, ez egyáltalában nem baj – nyugtatta meg a szárnysegéd az egyáltalában nem nyugtalan Karcsit.

– Jöjjen vélém!

És Karcsi legnagyobb meglepetésére Bem tábornok a vállát átkarolva átkísérte őt a szomszédos szobába. A szoba egyszerű volt, mondhatni csupasz. Egy hosszúkás asztalon vizeskancsó és poharak, az asztal körül néhány durva ácsolású szék. Ezek egyikén kínálta hellyel a tábornok Karcsit, és leült vele szemben.

Zsebéből egy szivartárcát vett elő. Kinyitotta, és Karcsi felé nyújtotta. A mozdulat felénél azonban Karcsi riadt arcára pillantott, amire a tárcát gyorsan becsukta, és visszatette a zsebébe.

– Mágá mágyár?

– Tábornok bajtársnak jelentem, igen.

– Áz ápját hogy hívják?

– Tábornok bajtársnak jelentem, Karl Klette von Klettenhof.

– Ja – bólintott Bem mosolyogva. – Mágyár.

A beszélgetést németül folytatták, amit Bem majdnem annyira tört, mint a magyart, és itt-ott franciával vegyített.

– Úgy hallottam, mon fils, hogy maga kiváló számoló.

– Tábornok bajtársnak jelentem... – kezdett bele Karcsi, de Bem félbeszakította.

– Hagyjuk most ezeket a formalitásokat. Nem kell jelentgetnie. Tudja fejből a nagyegyszeregyet is?

– Táborn..., bocsánat, igen, tudom. Valójában minden kétjegyű számot össze tudok szorozni egymással.

– Derék, derék – bólogatott Bem. – De most erre nem sok szüksége lesz.

Karcsi egyre kíváncsibban várta, hogy mire megy ki ez az egész beszélgetés, de a tábornok láthatóan másutt kalandozott emlékezetében.

– Tudja, hogy én is sokáig a számok bűvöletében éltem? Fiatal korom-ban Párizsban egy ideig matematikatanításból tartottam fenn magam.

Karcsin látszott, hogy ez meglepte, és az is, hogy ettől Bem iránti csodálata még tovább nőtt. Ez jól esett a tábornoknak, de összerendezte elérzékenyülő arcvonásait, és a tárgyra tért.

– Tudja, mon fils, egy kis gondban vagyunk. Egy leltárt kell össze-állítanunk a kormányzó bajtárs számára az összes készleteinkről. Fegyver, lőszer, élelmiszer, kötszer, minden. Csapataink folyamatos mozgásban vannak, raktárainkat költöztetjük, sajnos vannak veszteségeink is. Belátom, hogy nem könnyű naprakész kimutatásokat vezetni. De az az érzésem, – hajolt kicsit közelebb Karcsihoz a tábornok, mintha valamilyen titkot árulna el – hogy a beosztottaim egy része a matézis alapjaival sincsen tisztában. Kellene valaki, aki áttekinti ezeket a kissé zavaros nyilván-tartásokat, ellenőrzi, kijavítja, ha kell, újraszámoltatja az adatokat. Segéd-tisztjeim magát javasolták. Vállalja a feladatot?

Micsoda kérdés! Ha Bem azt kérdezte volna, vállalja-e, hogy egy szál karddal feltartóztatja az ellenséges nehéztüzérséget, akkor sem habozott volna igent mondani, így meg szinte megrészegült az örömtől, úgy vágta rá az igent.

– Első segédtisztem, Petrovics őrnagy megmutatja magának a ren-delkezésre álló leltárkönyveket. Ő vezényel majd magának akkora segéd-személyzetet, amekkorára csak szüksége van. Három nap múlva el kell küldeni a jelentésünket Pestre. Távozhat!

– Parancsára, tábornok bajtárs! – vágta magát vigyázzba Karcsi, és a tőle telhető legkatonásabb léptekkel elhagyta a szobát.

A szobából kilépve a szárnysegéddel együtt Petrovics őrnagy is várt Karcsira. De nem csak ők. A szárnysegéd asztala és az asztal körül a padló telis-tele volt halmozva vaskos fekete és barna kötésű fóliánsokkal.

– A leltárkönyvek! – mutatott rájuk Petrovics őrnagy. – Remélem, maga jobban kiigazodik rajtuk, mint mi, betűvető parasztok.

– Őrnagy bajtárs! Minden igyekezetemmel azon leszek! – vágta rá katonásan Karcsi, de Petrovics leintette.

– Pihentessen, katona! Hagyja el a pattogást! Lássunk inkább munkához!

Jó példával elöl járva felnyalábolt vagy nyolc fóliánst. Karcsi is le-hajolt egy stószért, de neki hatnál többet nem sikerült felemelnie.

– Jöjjön utánam! – mondta Karcsinak Petrovics, majd a szárny-segédhez fordult: – A többit hozassa utánunk a fiúkkal.

Egy kanyargós folyosó végén volt egy pici szoba, oda hordták be a könyveket. Egy asztal és egy kicsit kényelmesebb szék volt benne, mint a tábornoknál. Perceken belül az összes leltárkönyv bent volt a szobában.

– Nem zavarjuk tovább, tegye a dolgát. Papirost és téntát a szárnysegédnél talál. Ha besötétedik, lámpást is kap. Ha emberre van szüksége, nekem szóljon, vezénylek magához, amennyi kell.

Órákba tellett, amíg Karcsi felfogta, hogy pontosan mit is rejtenek a fóliánsok. Valóban hatalmas volt bennük a zűrzavar. A könyveknek szinte minden oldalát más és más írta, és néha köszönőviszonyban sem voltak egymással. Elkezdett saját jegyzeteket készíteni, és mire besötétedett, lassan kirajzolódott előtte, hogy mit kellene, és hogyan lehetne rendbe rakni. De hogy ezzel három nap múlva készen legyenek, azt egyelőre elképzelni sem tudta. Sötétedés után lámpafényben dolgozott tovább, amíg csak éjfél után a szeme végképp fel nem mondta a szolgálatot. Akkor aludni ment.

Zaklatott éjszakája volt. Álmában az ellenséges arcvonallal folytatott tűzpárbaj kellős közepén kellett számolnia a kilőtt lövedékeket, és mérnie a sebesült katonákra tekert gyolcs hosszát. Át kellett rágnia magát a paszulyoszsákokon, hogy számba vehesse a babszemeket, amihez valamiért ténylegesen a szájába kellett vennie mindegyiket. Még Bem tábornok szakállának szőrszálairól is kimutatást kellett készítenie.

Reggelre azért valamelyest kipihente magát, és amikor már a reggeli szemle előtt üzent érte Petrovics őrnagy, szinte futólépésben sietett a leltárkönyvekhez.

Most már határozott elképzelésekkel vetette bele magát a munkába. Segítséget kért és kapott Petrovics őrnagytól két langaléta tüzér személyében. Az egyikük szinte olvasni sem tudott – a könyvek egyes lapjainak cirkalmas írásán kétségtelenül nem volt könnyű kiigazodni –, a másik fiú azonban igen éles elméjű volt, és Karcsi hamar megtanította, hogy mivel tud neki segíteni. Kikereste a könyvekből azokat a lapokat, amelyeken még érvényes adatok lehettek, és könyvjelző papírcsíkokat helyezett el oda.

Amikor viszont olyan esetre bukkantak, hogy egy mérföldekre lévő raktár készleteiről szinte semmi használható adatot nem találtak, a másik fiú lóra pattant, és egy fertályórán belül már vissza is érkezett a válasszal.

A munkát evéssel sem szakították meg. A szalonnás kenyér falatozása mellett szorgalmasan dolgoztak tovább – egy-két zsírfoltot ejtve a könyvek tintapacái mellé. A tiszti készletekből egy-egy pohárka bort is felajánlottak nekik, de Karcsi ezt visszautasította, mert úgy gondolta, hogy ez a munka rovására mehet.

Estére olyan jól előrehaladtak, hogy Karcsi elfogadta Petrovics őrnagy meghívását, hogy vacsorázzon a tisztekkel. A tiszti koszt nem különbözött lényegesen a legénységitől, de Karcsi legalább asztalnál ülve ehetett, ami nagy ajándék volt számára. Most már elfogadott egy koccintásnyi bort Petrovicstól, aki felajánlotta, hogy négyszemközt szólítsa Sándornak.

Petrovics elszavalta neki az egyik legújabb versét. Nagyon lendületes vers volt, amit Sándor nagyon érzékletesen szavalt. Karcsit főleg a refrén ragadta meg: „Előre katonák! Előre magyarok!" Enyhén elmosolyodott, amikor eszébe jutott Bem tábornok megjegyzése az ő magyarságáról. És hát a katonatársai közül is az egyik tót, a másik oláh, a harmadik ruszin. Talán a székelyek azok, akiket a legmagyarabbnak lehet mondani, az persze más kérdés, hogy ők mit szólnának hozzá.

Éjszaka már nyugodtabb álma volt. Most már biztos volt benne, hogy időre végezni tudnak a munkával.

Így is lett. Másnap délután már nem is volt szüksége segítségre. Letisztázta az eredményeket, és megjegyzéseket fűzött hozzájuk. Estére a paksamétát az eredeti könyvekkel együtt. Petrovics őrnagy gondjaira bízta.

Másnap reggel a katonák buzgón fényesítették a fényesítenivalóikat, mert a reggeli szemlét a rettegett Vay százados tartotta, aki nevének ellentmondva korántsem volt vajszívű. Karcsinak azonban nem kellett aggódnia, mert még jóval a szemle előtt üzentek neki, hogy sürgősen jelentkezzék kihallgatásra Bem tábornoknál.

Az ügyeletes segédtiszt minden esetre alaposan átvizsgálta Karcsi megjelenését, mielőtt a tábornok elé bocsátotta volna.

A tábornok szinte fiaként ölelte meg Karcsit.

– Köszönöm, *mon fils*, ez szép munka volt. Matematikatanárként jelessel jutalmaznám. Tábornokként viszont rendkívüli előléptetésre terjesztettem fel.

Karcsi a korábbi engedély dacára vigyázzállásban válaszolt.

– Tábornok bajtársnak jelentem, én csak a kötelességemet teljesítettem.

Bem a fejét csóválta.

– Bien, bien. A kötelességét, igen. Van, aki jól teljesíti a kötelességét, van, aki kevésbé jól. Maga kiválóan teljesítette. Ezért érdemel jutalmat. A legszívesebben magam varrnám fel a csillagokat a zubbonyára, de tudja, hogy van ez...

Megint kicsit közelebb lépett Karcsihoz mintegy jelezve, hogy amit most mond, az bizalmas.

– A bőrünket mi visszük a vásárra, de egy ilyen csillagocskához Pestről kell kérnünk a jóváhagyást. Mert ők jobban tudják...

Karcsi nem nagyon tudott mit kezdeni a tábornok őszinteségével. Számára Bem nem tábornoki, hanem félisteni rangban volt. És egy félistennel is lehet kukoricázni? Legszívesebben távozott volna. Bem azonban még nem engedte.

– És mondja, mon fils, igaz az, hogy a katonák egymás között engem Bem apónak neveznek?

Na, ez aztán még jobban zavarba hozta Karcsit. Mit válaszoljon? Hát persze, hogy így nevezték, de ez a legnagyobb szeretet jele. De vajon Bem is így érzi-e? Lehet, hogy lengyelül ez egész másképp hangzik. Nem sokat teketóriázott azonban, azt mondta, amit gondolt.

– Igen, így nevezzük, mert apánkként szeretjük Önt!

Bem elnézően mosolygott.

– Magnifique. De azért ne felejtse el az apját is apjaként szeretni. Úgy tájékoztattak, hogy von Klettenhof báró igen kiváló ember. Szívesen megismerkednék vele. Tudja, fiatal koromban Párizsban majdnem rajztanár is lett belőlem.

Karcsi most gondolt bele abba, hogy tényleg, az édesapja és Bem körülbelül egyidősek lehetnek. Összejárhatnának például ferblizni. Ezt a gondolatot azonban szentségtörésnek érezte, és gyorsan elhessegette. Most már úgy gondolta, hogy tényleg búcsúznia kell.

– Tábornok bajtárs! Átadom édesapámnak megtisztelő érdeklődését. Édesanyám, aki Önnek nagy tisztelője, bizonyára külön örülni fog.

Kis bizonytalankodás után hozzátette:

– És mind az édesapám, mind a magam nevében hódolatteljes kézcsókunkat küldjük kedves feleségének.

– Bem anyónak – mondta szívből nevetve a tábornok, és az ajtóig kísérte Karcsit.

Karcsi körülbelül ekkor látta először és utoljára nevetni Bem tábornokot.

Az ajtón kilépve rögtön Petrovicsba ütközött, aki lelkesen üdvözölte.

– Lám, itt van a mi kis Gauss Károlyunk. Hiába, ezek a Karcsik már csak ilyenek. Hallom, meggyőzte az öreget, hogy magának a tiszti koszt jobban ízlik.

Karcsitól idegen volt ez a léha beszédmód, de úgy gondolta, hogy ha majd tényleg a tisztek között kell szolgálnia, akkor jobb, ha hozzászokik. Petrovics tovább lelkesedett.

– Hála magának, ezt a csatát megnyertük. Vajha ugyanilyen eredményesek leszünk-e a következőben?

Petrovics az orosz seregekkel való napokon belül elkerülhetetlenül bekövetkező ütközetre célzott.

– Mi ne győznénk? Hisz Bem a vezérünk! – vágta rá Karcsi.

– De szépen mondta! – nézett Karcsira elismerően Petrovics. – Én sem tudtam volna különbül. Hálából adok magának egy tanácsot. Ha visszakerül Pestre, keresse meg Rákóczy Jánost, a kormányzó bajtárs titkárát. Mondja meg neki, hogy Petőfi Sándor kéri, írjon magának egy ajánlólevelet Fényes Elekhez. Ő vezeti most a Statisztikai Hivatalt. Lexi bácsi remek ember, biztos jól megértik majd egymást. Csak kártyázni ne üljön le

vele, mert lenyeri magáról a tiszti csillagokat is. Ne kérdezze, hogy honnan, de mindig pontosan tudja, hogy kinek a kezében milyen lapok vannak.

Karcsi megköszönte a jó tanácsokat, és igyekezett eszébe vésni a neveket és tennivalókat. Azt a kártyapartit azért talán megpróbálná egyszer. Édesapja ferblipartijai mellett kibicelt már annyit, hogy rá is ragadt egy és más.

Az élet azonban másképp hozta. Az orosz csapatok elejét vették ennek az ígéretes találkozónak. Szerény vigasz, hogy Ivan Fjodorovics Paszkevics-Erivanszkij tábornagy közvetítésével Magyarországon is elterjedt a tarokk, ami hősünknek, akit akkor már Keleti Károlyként ismertek, még számos bús és boldog órát szerzett.

2.

Korán besötétedett. Az Országúton már pislákoltak a lámpák, de Ganz Ábrahám kohóinak lángja erősebben megvilágította a lovas kocsi által felvert port, mint a gázlámpák gyér fénye. A kocsma előtt a kocsis megrántotta a gyeplőt.

– Hőő, Bimbó! Hőő, Petrezselyem! Itt most megállunk.

Kis Rókus – így hívták a kocsist – lekászálódott a bakról, és benyitott a kocsmába. Sűrű szivarfüst és egy foghegyről odavetett „'stét" fogadta. A pulthoz támaszkodva két katona állt. A füstölgés a túlsó sarokban elhelyezett kártyaasztal felől jött, ahol négy jól öltözött úr verte a blattot.

A kocsis két deci fehéret rendelt tisztán, és mielőtt belekóstolt, megemelte poharát a katonák felé, akik viszonozták. Máris egy kompánia lettek.

A Három Kapáshoz címzett kocsmát a környékbeliek csak Dreihauernek nevezték. Nem is voltak benne biztosak, hogy valójában három szőlősdombi napszámosról kapta-e a nevét, vagy az egykori tulajdonost hívták Dreihauernek. Mert, hogy például a közelben egy hentesmestert Dreischwanznak hívtak a környékbeli menyecskék nagy mulatságára. A kocsma közönsége általában elég vegyes volt. A kapások, akik betértek ide hazafelé a budai szőlősdombokból, a szőlővész megjelenése óta egyre fogyatkoztak. A későbbi Radetzky laktanya helyén álló helyőrség katonái mellett Ganz kohójának munkásai csillapították itt szomjukat. Persze nem munkaidőben, mert jól tudták, hogy főnökük, a nagy tudású és nagyhatalmú Mérnök Úr, Mechwart András könnyen észreveheti őket a kártyaasztal mellől.

Vérre menő tarokk partik folytak itt. A Mérnök Úr volt a legfiatalabb. Partnerei nem kevésbé voltak nagy tudásúak, bár hatalmuk korántsem volt akkora. A legidősebb, akit a többiek csak Lexi bátyámnak szólítottak, fújta a legvastagabb füstöt. Szegletes kobakja, ősz pakompartja

és konya bajusza egy szivarozó harcsához tették hasonlatossá. Fényes Eleknek hívták. Azt beszélték róla, hogy Petőfinek atyai barátja volt, és alig kerülte el a halálos ítéletet a forradalom után. Habár elméleti munkái az ország mindegyik vezetésének nagy szolgálatot tettek (a forradalom alatt Kossuthék a kedvéért hozták létre a Statisztikai Hivatalt), a gyakorlati politizálásban katasztrofálisan ügyetlen volt. Hivatalát, akadémiai tagságát, minden titulusát sikerült elvesztenie. Ahol nem tudott veszteni, vagy legalábbis csak ritkán, az a tarokk volt. Partnerei azzal vigasztalódtak, hogy ugratták keményen, amikor csak tudták.

– Ilyen lapokkal, Lexi bátyám – méltatlankodott kackiás bajszú, hullámos hajú, feltűnően választékos öltözetű asztalszomszédja –, mi az egész orosz sereget legyőztük volna Paszkeviccsel együtt. Persze akkor ki tudja, hogy most mit játszanánk?

– Ferblit, Karcsikám, mint annak idején, a kiképzésen.

Karcsi, becsületes nevén Keleti Károly és barátja, Ribáry Ferenc, kamaszként együtt vettek részt a honvéd alapkiképzésen, miután beálltak Kossuth katonái közé. Ez egy életre szóló kötelék maradt, még akkor is, ha Ribáry hamar fogságba esett, és utána évekig az osztrák seregben kellett szolgálnia. Erről nem szívesen beszélt. A honvéd kiképzés néhány hetéről annál szívesebben. Kiképző tisztjük nem csak a katonai ismeretekbe avatta be őket, hanem bizony a pesti bordélyházak titkaiba is. Ha ezek a történetek előkerültek, hamar nagy hallgatóság vette körül a kártyaasztalt. A sokkal prűdebb Fényes és Mechwart ilyenkor csak pironkodott, és igyekeztek másfelé terelni a társalgást.

– Aztán, Karcsikám, még mindig a lakásodban működik a hivatal? Mit szól hozzá az asszony?

– Ugyan már, Lexi bátyám, hiszen tudod, hogy az csak egy szükségállapot volt. Nem hagyhattam, hogy hónapokig késlekedjék a hivatali működés a bürokraták packázásai miatt.

– Lilla meg boldog volt, hogy néha otthon is lát – kedélyeskedett Ribáry. – Nappal a munka, este a kártya, nem lehet Lillának könnyű az élete.

– Te csak ne aggódj Lilla miatt! – nézett szúrósan Karcsi a barátjára. – A hétvége a családé. Ebben nem ismerek irgalmat.

– Ettől tartottam én is – mormogta Ribáry. Mechwarthoz fordult. – Látod, András, neked nem jutna eszedbe hazavinni a munkahelyedet.

– Na, azt azért nem – mosolygott Mechwart. – Pedig Lujzi biztosan remek lángost tudna sütni a kohó lángjánál.

A nagy diskurálás alatt azért a kártya is forgott rendesen és, ahogy lenni szokott, a krajcárok forintokká oszloposodtak Fényes Elek pohara mellett. Alig vették észre, hogy a kis kompánia a söntéspulttól odaállt az

asztaluk mellé, és várták, hogy valamelyik kártyás rájuk vesse a tekintetét. Ribárynak tűnt fel először a két katonaruhás, ahogy a szeme sarkából felnézett.

– Adj' Isten, vitéz urak! Be akarnak szállni? Sok pénz kell ám ahhoz, mert a professzor úr – bökött a szivarjával Fényes felé – ördöngös játékos.

– Jaj, dehogyis, méltóságos urak! – szabadkozott a „szóvivő", Kis Rókus. – Egy fogadást kellene eldönteni, ha nem veszik tolakodásnak.

– Nocsak! – kapta fel a fejét Karcsi. – Még azt hiszem, hogy egy angol klubban vagyok, és nem egy budai kocsmában! Miről lenne szó?

– Éppen a méltóságos úrral kapcsolatos.

– Velem? – döbbent meg Karcsi. – Hát akkor halljam!

– Ez a baka azt állítja, hogy ő egy Kerepesi úti vívóteremben segédkezett, amikor a méltóságos úr párbajozott egy illetővel, és valósággal összekaszabolta. A káplár úr szerint a baka egy Háry János. A csapos pedig azt mondja, hogy maguk mind olyan finom úriemberek, hogy nem tudja elképzelni, hogy a baka igazat mond. Kinek van igaza.

– És ha azt mondom, hogy mind a hármuknak? – mosolygott kajánul Karcsi.

– Hát ez meg hogy lehetne? – értetlenkedtek mind a négyen, mert most már a csapos is odajött az asztalhoz.

– A bakának igaza van, mert valóban párbajoztam a Kerepesi úton, bár a kaszabolást tagadom. A káplár úrnak igaza van, mert ez a baka biztosan egy Háry János, az arcára van írva. A csaposnak is igaza van, mert mi tényleg finom úriemberek vagyunk.

Hangos hahotázásba tört ki az egész társaság, és végül a kártyások meg sem tudták, hogyan rendezték a fogadást a „vitéz urak". Mechwart olyan jól szórakozott a kis közjátékon, hogy mindenkinek fizetett egy pohár bort. Ő volt az egyetlen, aki nem is ismerte Karcsi párbajkalandját.

– Na, most akkor volt kaszabolás vagy nem volt? És mi volt ez, valami nőügy?

Ahogy megkérdezte, már meg is bánta, mert rájött, hogy most lehet, hogy olyan részleteket is meg kell tudnia, amire ő nem is lenne olyan nagyon kíváncsi. Ebben azonban most szerencséje volt.

– Dehogyis nőügy! Egy idióta firkász krakélerkedett velem, és egy kicsit megleckéztettem. A lapok persze felfújták. „Kaszabolás!" Egy vicc. Ilyen sérülésekkel mi még a felcserhez sem mentünk el, igaz, Feri?

Ribáry buzgón bólogatott.

– Egy kis gyolcsot tekertünk rá, aztán pár nap alatt begyógyult.

– Anyám asszony katonái ezek. Csak a szájuk nagy, de az nagyon.

– Nem tanultak ezek fegyverforgatást – vélte Mechwart. – A pennájukat tudják csak forgatni.

– Az anyjuk pennáját, azt forgassák! – dörmögte váratlanul Fényes, Mechwart nagy megrökönyödésére.

Úgy látszik, a firkászok még őt is ki tudták hozni a béketűréséből.

A kocsis már korábban elment, Bimbó és Petrezselyem türelme is véges. A katonák is szedelőzködtek, hogy takarodó előtt visszaérjenek a laktanyába. Fényes Elek még búcsúzóul megcsinált egy pagát ultimót rekontrával. Véget ért a nap.

Keleti Károly, mint mindig, elkísérte Fényes Eleket az újpesti lóvasútig, onnan sétált haza az Aldunasorra. Nagyon tisztelte és kedvelte is mesterét, már amennyire a mogorva öregember hagyta magát. Remélte, hogy Fényes nem a trónbitorlót látja benne, hanem azt, aki több szerencsével és ügyességgel meg tudja valósítani mindazt, amit ő megálmodott. Neki is voltak álmai. A Nemzeti Kaszinó. Ami az ő elképzelése szerint olyan lenne, mint a Tudományos Akadémia és a Dreihauer ötvözete. Egy valódi székház a Statisztikai Hivatalnak. Hol is? Mondjuk a Dreihauer fölött a szőlősdomb tetején. Már a Duna-parton állt, és a folyón átnézve már szinte látta is. Fogja-e még ő látni álmai megvalósulását, vagy majd csak egy szerencsésebb és ügyesebb utódja?

Hazaért, csendben lefeküdt Lilla mellé. Álmában az új hivatali épületet járta körül külföldi vendégekkel. A vendégek a környező utcák nevei felől érdeklődtek. Nézegették az utcatáblákat. Mind a tegnapi kocsmai este szereplői nevét viselték.

– Micsoda bizarr álmom volt – mesélte reggel Lillának.

– Mindig a legbizarrabb álmok valósulnak meg – jelentette ki Lilla.

De hihetünk-e a nőknek?